

COLECTIA «CARPATII»

Nr. 18

Dr. FAUST BRADESCU

ANTIMACHIAVELISM
LEGIONAR

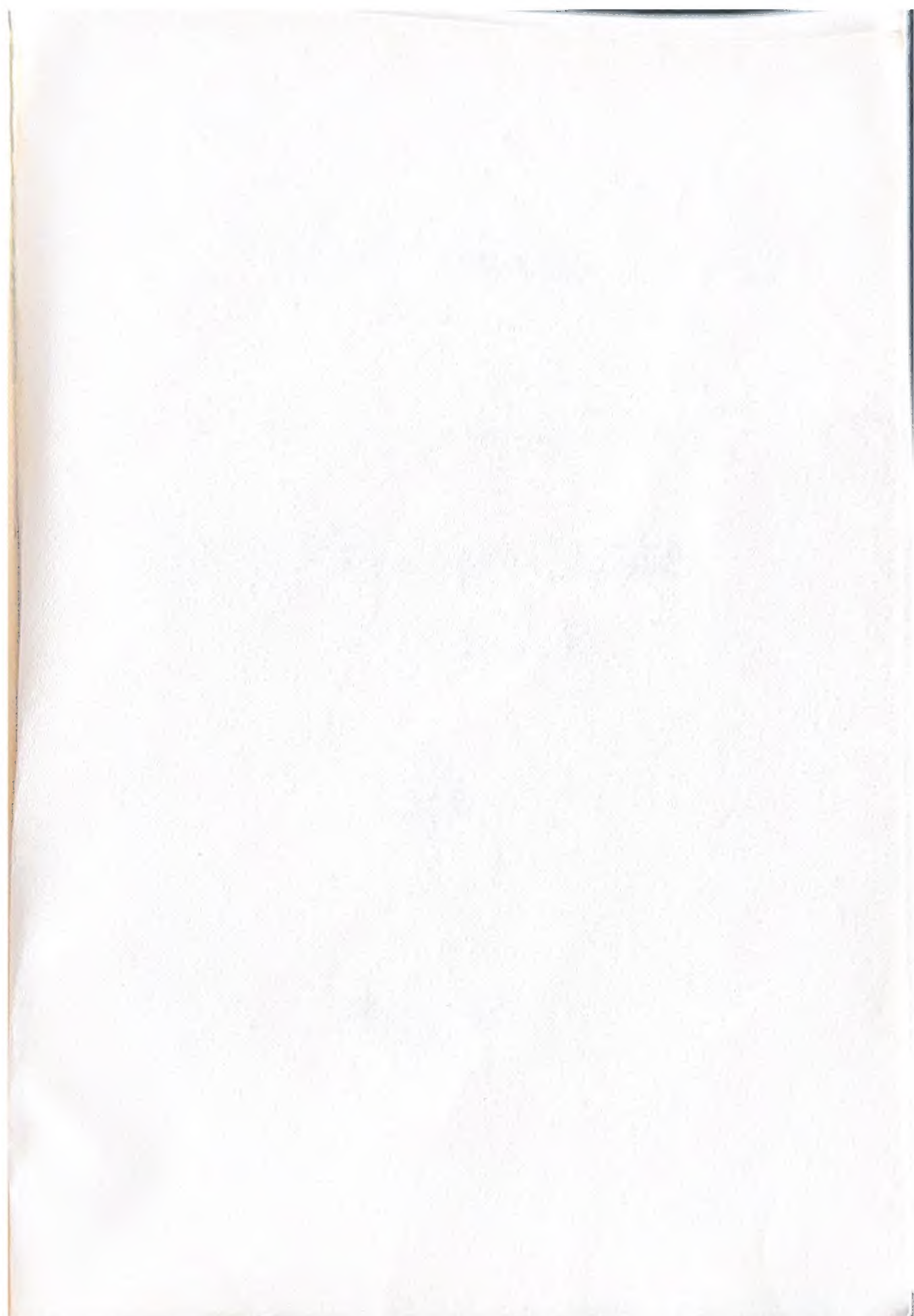

EDITURA «CARPATII»

MADRID

1 9 6 2

COLECTIA «CARPATH»

Nr. 18

Dr. FAUST BRADESCU

ANTIMACHIAVELISM LEGIONAR

EDITURA «CARPATH»
MADRID

1962

CONSEJO DE ASESORES

N.º 12

DE ASESORES

ANTIMACHIAVELISMO

REGIONAR

MARSIEGA, S. A. — Avd. Menéndez Pelayo, 26. — MADRID - 7

Depósito legal: M. Sep. 8.137 - 1958.

ANTIMACHIAVELISM
LEGIONAR

ANTIMACHIAVELISM

REGIONAR

ORTA ca și *valorile morale* în înțelesul strict al cuvântului, sunt eterne. Toată cultura, toată civilizația unei epoci se învârtesc în jurul acestor două noțiuni fundamentale, și în măsura în care una sau alta domină mentalitatea individului sau a comunităților istorico-sociale, putem spune că epoca se găsește în decadență, în tranziție sau în plină dezvoltare.

În acest studiu, care încearcă să explice poziția Mișcării Legionare în fața extinderii fără margini a tendințelor materialiste, ieșite din concepția machiaveliană, noi plecăm de la axioma că în istoria omenirii binomul "politică-morală" este indisolubil și primordial. Așa cum spunea TRAIAN BRĂILEANU:

"...numai atunci când arta, religia, politica, economia, știința se subordonează moralei, nu știrbesc prestigiul și puterea normelor morale, o comunitate umană devine rezistentă și își poate păstra prin veacuri unitatea" (1).

Comparația noastră se va limita însă numai la cele două extreme, lăsând în afara analizei evoluția foarte curioasă și capricioasă a machiavelismului după Machiavel.

În momentul de față, mai mult ca oricând, se face uz de formule stereotipe pentru a fi distruse legăturile ce unesc, sau ar trebui să unească, politica și morala. De aceea, putem spune că *noțiunile machiaveliene* au deve-

nit simple argumente machiavelice, forme extreme ale unei concepții deja deviată la origină. Preceptele care conduc azi atât acțiunea omului politic cât și gândirea doctrinarului respiră influența materialistă și utilitară a secretarului florentin. Or, după concepția legionară:

“La verdadera (política) requiere un sacrificio permanente por parte del individuo. Un hombre político debe considerarse llamado a velar por los intereses de todos, y esta misión no la puede cumplir sino despojándose de cualquier interés personal” (2).

Prin această declarație categorică, omul politic machiavelian pierde orice substanță practică, tinde să dispară de pe scena marilor evenimente politico-sociale. În locul lui trebuie să implanteze *omul-forță morală*; *omul-virtute* în locul *omului-viciu*.

Din nefericire, ceea ce s'a reținut din concepția lui Machiavel, n'au fost sentimentele de patriotism ce l'au frământat și, în definitiv, l'au îndemnat să scrie despre politică; din contră, au fost reținute ca “*extraordinaire*”, iar după aceea desvoltate și agravate, numai mijloacele “*extra-leale*” și “*anti-progresiste*” prin mijlocirea cărora Machiavel vedea unica posibilitate pentru Italia de a fi într-o zi unită, forte, calmă, prosperă. Era însă vorba de o părere pur personală, afectivă, aplicabilă la o anumită stare de fapt și într-o anumită epocă. Teoria politică a lui Machiavel era mai degrabă un strigăt de desperare, decât o convingere ideologică. Oricine, în condiții istorice egale și pătruns de patriotismul unui Machiavel, poate enunța idei de un extremism exagerat.

Epoca Renașterii cu greu ar fi putut da naștere unui curent politic bazat pe morală. Conceptul etic al vieții fusese în mare măsură întinat de acțiunile și defecțiunile prea pământene ale Bisericii. Religia apărea mai degrabă un dușman decât un sprijin, o piedecă pentru desvoltarea elanului vitalist al omului descătușat de prejudecățile medievale. Etica păstra pentru Machiavel, ca și pentru toată generația lui, un iz de mănăstire retrogradă, de opoziție în fața problemelor statele și naționale. Voluntarismul filozofic al lui Guillaume Occam

crease deja un curent favorabil acțiunilor directe și independente. Pentru Machiavel, aplicarea unor precepte etice în activitatea politică ar fi însemnat atât nerealizarea visului național cât și posibila recădere a omului în brațele Bisericii, adică a unei forme politico-sociale incompatibilă cu evoluția și aspirațiile popoarelor. Tendința generală mână către ruperea completă a raporturilor, așa de strânse până atunci, dintre Stat și Biserică. Nu e deci de mirare că etica —bază a Bisericii— să apară ca un element retrograd, periculos, inadmisibil. Pe când acțiunea directă, forța, imoralitatea sau amoralitatea apăreau ca o garanție de victorie.

Când Mișcarea Legionară pune în circulație preceptele ei bazate pe etică și demnitate, situația istorică e cu totul diferită. Nu Biserica și preceptele ei constituiesc o apăsare asupra evoluției popoarelor, ci, din contră, rezultatele extreme ale principiilor materialiste și utilitariste enunțate în termeni de doctrină de către Machiavel la începutul epocii moderne. Aceste patru secole de istorie modernă au fost contaminate de geniul cinic și irespectuos al florentinului. Brutalitatea, forța, perfidia, complectau voința de putere și de dominare a individului în genere, a omului politic în particular.

Nu de a împiedeca revenirea la o formă anterioară avea nevoie omenirea secolului XX, ci de a pune stavilă unei evoluții deformată ce împingea popoarele către un materialism feroce și-o denegare a oricărei tendințe spiritualiste. Era nevoie să se creeze o nouă etică politică și un nou stil de viață. Spre deosebire de epoca Renașterii, nu o morală împinsă la extrem împiedeca dezvoltarea omului; ci etica, în sensul cel mai larg și mai elastic, era *inexistentă*. Omul se îndepărtase complet de preceptele ei cele mai elementare, desăvârșind în fapt efortul teoretic al lui Machiavel de a desprinde politica de morală.

Exact 400 de ani după moartea lui Machiavel (1527-1927) lua ființă Legiunea. Bazată pe principii morale și pe reconcilierea acestora cu politica, Mișcarea Legionară reprezenta antipodul machiavelismului. Era reacțiunea logică a spiritului uman în fața dezagregării tuturor instituțiilor sociale și politice, în fața acestei revărsări de instincte primare, de egoisme, de utilitarisme, de tiranii.

Ca să poată fi transformată atmosfera de decădere a lumii moderne, omul trebuia smuls din această magmă distrugătoare. Odată cu modificarea mentalității individului, reintrarea moralei în circuitul politic putea fi încercată. Concepția românească pleacă dela premise simple, logice și antipodice machiavelismului. HORIA COSMOVICI preciza într-o conferință:

“Statul legionar are la bază... credințele Mișcării noastre legionare. Dar, spre deosebire de Mișcare, care nu conține decât spiritualul din ea, Statul trebuie să conțină și politicul; pentru că acest lucru reprezintă politicul: *concilierea spiritualului cu realitatea*” (3).

Aici e una din marile diferențe conceptuale: pentru Machiavel politica este o artă aparte ce-și duce zilele după legi proprii; pentru legionarism politica este o reconciliere între morală și realitate. Politica este o construcție continuă și-o smulgere din inerția trecutului. Astfel putem spune că anti-machiavelismul legionar nu-i o simplă metodă de luptă politică, ci un adevărat reflex de apărare al spiritului omenesc.

În doctrina legionară nu este vorba de o morală pur contemplativă, conformă preceptelor religioase, în care și prin care mișcarea să-și poată îndeplini opera politică. Această morală de tip contemplativ nu mai joacă nici un rol politic în viața popoarelor de foarte mult timp. Odată cu apariția umanismului și-apoi a Reformei, viața națiunilor europene a început să se desvolte pe două planuri diferite. Morala însăși a început să ia un alt aspect, trecând dela forma religioasă la forma civilă, de unde o etică religioasă și una politică.

Machiavel nu s'a mulțimit cu această trecere; el a negat pur și simplu noțiunea de morală. Deși această atitudine recunoștea o stare de fapt, enunțarea ei în reguli precise de comportament politic a constituit o adevărată reacțiune. Deaceia Machiavel a avut în toate timpurile apărători și admiratori nenumărați. Schimbarea propusă atingea profund temeliiile medievale, scoțând politica temporară de sub influența religiei. Spune WERTHEIMER:

“O caminho que o homem do Estado maquiavélico deve trilhar é o que conduz da religião á virtú” (4).

Înțelegându-se prin această *virtú* nu conținutul virtuților moderne, fie ele creștine, fie ele civice dar bazate pe morală, ci o serie de calități practice, indispensabile omului de acțiune. Chiar presupunând că intenția intimă a lui Machiavel urmărea un scop sublim (salvarea Italiei), felul de a concepe această salvare distrugea suportul religios, deci moral, în atitudinea și acțiunea politică, fără de care omul pierde contactul cu realitatea vieții și devine tiran.

Prin acest gest însă, era atinsă nu numai papalitatea în ceea ce avea de pământesc și trecător, dar însăși partea superioară a învățământului creștin, partea fără de care orice acțiune, fie ea politică fie ea particulară, pierde substratul metafizic ce-o valorifică, și care constituie adevărata garanție de evoluție, civilizație și progres. Prin această transformare de concept se ajunge la o deviere instituțională și un voluntarism apăsător, ce nu mai are nimic de a face cu aspectul evolutiv al formelor politice. De aceea s'a susținut că:

“... il rinascimento machiavellico ha elaborato l'altro concetto della virtù tecnica, della virtù attiva que identifica la bontà di ogni azione con la bontà e la sagacia dei mezzi con cui tale azione si sviluppa. Un'azione è buona se essa è tecnicamente esatta e coerente con se medesima; uomini virtuosi sono quelli che agiscono con precisa valutazione dei propri mezzi e con adeguata industria di volontà e di operosità” (5).

Considerăm această afirmație exagerată, dacă nu direct absurdă. Introducerea unei *morale tehnice* (!) în raporturile sociale și politice îndepărtează orice posibilitate de a judeca faptele sub lumina unei constante evoluții și-a unui constant progres spiritual.

Spre deosebire de Machiavel, Mișcarea Legionară încearcă o reîntoarcere a spiritului politic supralăudat de urmășii secretarului florentin, către spiritul plin de dog-

me morale al creștinismului. E un fel de readucere la matcă a unui curent ce s'a îndepărtat și s'a rătăcit din cauza unei rele interpretări originare. În toate preceptele legionare se simte această tendință, această luptă contra materiei, contra elementelor destructive ale imoralității publice și private, contra viciilor spirituale ce-au copleșit cugetul și activitatea omului.

Pentru Corneliu Zelea Codreanu apropierea sau îndepărtarea noastră (fie individuală, fie colectivă) de legile moralei creștine, constituie salvarea sau pierderea noastră nu numai în lumea de dincolo, dar și aici pe pământ ca membri ai unei comunități, și ca Stat în mijlocul celorlalte State. *Pentru el:

“Sunt norme, legi naturale de viață și norme, legi naturale de moarte. *Legile vieții și legile morții*. O națiune merge la viață sau la moarte după cum respectă pe unele sau pe altele din aceste legi” (6).

Reîntoarcerea la viziunea creștină a vieții politice, prin reinstalarea moralei religioase la temelia activității politice, Căpitanul o vede în răsădirea în sufletele indivizilor a celui mai misterios și mai dumnezeesc sentiment: *dragostea de aproapele*. În ea se ascunde antidotul tuturor răutăților, perversiunilor, tiraniilor, și neînțelegerilor ce frământă de mii de ani istoria neamurilor. Precizează C. Z. C.:

“Dragostea este cheia păcii pe care Mântuitorul a aruncat-o tuturor neamurilor din lume” (7).

Dacă entuziasmul și admirația lui Machiavel se îndreptau fără reticente către indivizii îndrăsneți și luptători, să nu se creadă că Mișcarea Legionară, în poziția sa anti-machiavelică, nu apreciază decât indivizii contemplativi, apatici și timorați. Ar fi absurd...

Mișcarea Legionară e o organizație de luptă, o forță revoluționară în sensul pur al cuvântului. Omul curajos, îndrăsneț, capabil de sacrificiu constituie baza materială a mișcării.

Ceeace diferențiază cele două curente nu-s calitățile combative ale indivizilor, ci *maniera de a duce la capăt o întreprindere politică*. În Mișcarea Legionară e o chestiune de atitudine intimă și de comportament sprijinită pe valori morale iar nu pe manevre utilitare. Deaceea, dacă machiavelismul urmărește succesul printr'o politică de forță, legionarismul îl caută prin transformarea intimă a omului, printr'o revoluție spirituală. VASILE MĂRIN l'a precizat cu multă vigoare când scria în "Crez de generație":

"Se desființează de aici înainte omul creat de sistemul raționalist al "scopului scuză mijloacele", se desființează omul care crede că pentru reușita lui în viață are nevoie de victime în dreapta și în stânga, să calce cu alte cuvinte peste cadavre pentru realizarea aceluia individ de care secolul trecut a făcut atâta caz. Nu! La baza activității și în construcția fundamentală a legionarului este acest element, pe care Căpitanul îl predică încontinuu, elementul etic, moral. În conducerea de mâine a statului legionar, această valoare a eticului va constitui poate fundamentul pe care se va așeza acest stat" (8).

Politica nu însemnează cucerire, dominare, ci înțelegere și armonie. A face politică însemnează a întrebuiți forța de caracter, inteligența, dibăcia diplomatică pentru a împiedeca cucerirea și dominarea, adică pentru a da un sens moral acțiunii politice. Fără această tendință continuă nu există evoluție ascendentă în relațiile dintre popoare și nici progres civilizator în sânul comunităților sociale. Deaceea, putem afirma că eroismul fizic și îndrăsneala ostentativă admirate de Machiavel, devin curaj moral și eroism spiritual în legionarism.

* * *

Machiavel pleacă dela premiza ca omul e rău. Preceptele înscrise în "Principe" n'ar fi deci decât normele adaptabile unei societăți în care cei răi sunt în majori-

tate zdrobitoare. Cum spune GILMORE vorbind de concepția și de convingerea lui Machiavel:

“Dans un temps où vos ennemis usent contre vous de subterfuges sans nombres et de mauvaises foi, vous ne pouvez vous en tenir à la morale traditionnelle” (9).

Machiavel deci, nu dă omului nici o posibilitate de îndreptare și nici nu-l crede capabil de transformare. Pentru el, în aceste condiții, nu există *progres spiritual*, moral, și nici progres pe scurt. Societatea e o junglă, în care răsbește cel mai tare, cel mai șiret, cel mai violent. Vrei să răsbești —fie principe, fie muritor de rând— trebuie să devii mai tare, mai șiret, mai violent ca alții. Trebuie să-i domini, să-i ucizi chiar, dacă se opun voinței tale. Nu te preocupa de ce va zice lumea, deoarece, odată învingător, sus, nimeni nu va îndrăzni să contrazică măsurile impuse. Din contră, vor veni să se incline în fața *forței* tale. Ceeace presupune că Machiavel consideră omul nu numai slab de caracter, dar și laș, mișel.

În această concepție pesimistă, omul nu-i nici perfectibil, nici conștient de importanța lui umană. E un animal urmărit de alții, zbatându-se în ghiarele unui destin de neînvins. Omenirea nu-i făcută decât pentru câteva personaje excepționale din punct de vedere al diabolismului de gândire și manieră de comportare.

Machiavel întrevide o elită, dar care n'are nimic de a face cu adevărata elită așa cum o înțelegem noi azi. Nu-i vorba nici de înțelepciune, nici de inteligență, nici de credință, nici de morală. E vorba de monstruoasă tendință primară în care nu intervin decât forțele negative, de reprobate, ale genului uman. Nimic nu ilustrează mai bine această tendință în Machiavel decât faptul că:

“...il connut bien César Borgia, auprès de qui Florence l'avait accrédité; il assista même au massacre de Sinigaglia; et il crut discerner chez cet homme, à travers la violence et la mauvaise foi —mais violence et mauvaise foi comparables à celles des audacieux qui ont largement réussi, Ferdinand d'Aragon, par exemple— l'étoffe des

conducteurs de peuples et des princes fondateurs de royaumes..." (10).

Mulți cercetători au fost inclinați să vadă în Machiavel, în elanul său patriotic în fața situației politice italiene de la sfârșitul secolului XV, o legitimă și incontestabilă atitudine de apărare. Pentru el apărea clar că:

... le seul ordre public que l'on pût obtenir, en un temps de décadence, était celui créé par un prince capable de se faire craindre" (11).

Astfel, Machiavel elimina candid toate pericolele ce pândeau o asemenea poziție și care azi, mai mult ca oricând, sunt vizibile și amenințătoare. Prin forța lucrurilor:

"Le machiavelisme est une philosophie de la politique, affirmant qu'en droit la bonne politique est une politique supramorale ou immorale, et doit, en raison même de son essence, recourir au mal" (12).

Deci, ceea ce poate caracteriza machiavelismul este acceptarea răului ca forță regeneratoare de drepturi și respingerea moralei ca element esențial al vieții politice.

Acceptând și aplicând preceptele lui Machiavel, întru cât suntem diferiți de acțiunile sângeroase și inumane ale Babilonienilor, Hunilor sau Vandalilor, pe care le condamnăm considerându-le îngrozitoare?... Ce faceau aceste "elite" ale epocilor trecute decât să-și asigure întâietatea și să distrugă "răutatea" oamenilor care nu voiau să le admită "superioritatea fizică" și supremația politică... Ce-au făcut totdeauna forțele imperialiste sau tiranice decât să nege autoritatea preceptelor morale în politică și să-și impună vederile printr-o presiune violentă și deci, ilegală, injustă... Ce fac azi forțele comunismului cotropitor decât să repete sub toate formele și pe toate latitudinile sistemul politic imaginat sau confirmat ca irefutabil de către Machiavel!...

Suntem de acord cu Machiavel, că *majoritatea* oamenilor sunt *răi*, răi în sensul de a fi egoiști, mincinoși, șireți,

n'ar mai fi meditat asupra unei posibilități de a recăștiga simpatia marelui protector.

Ipotezele cele mai absurde au fost presupuse pentru a se explica adevărata intenție a lui Machiavel. Toate aceste ipoteze nu ne interesează. Ele fac parte din bagajul istoric al problemei.

Mult mai interesantă e atitudinea și părerea lui Machiavel în ceea ce privește *omul*, luat în individualitatea și personalitatea sa socială. Așa cum reese din "Principe" și din Discursuri", omul e o entitate abjectă, infundată definitiv în mizeria-i morală, *constituțional incapabilă de a se perfecționa*. Deaceia, Statul prevăzut de Machiavel neglijează și desconsideră individul:

"Não admitindo nem liberdade nem felicidade para o indivíduo, o Estado de Machiavel não é criado para assegurar o bem-estar e a prosperidade dos súditos. Machiavel até insinuava que o Estado lhes era uma instituição hostil. Opunha-se-lhe às inclinações particulares e exigia submissão às suas leis e exigências: eram simples instrumentos dos seus ideais" (15).

Mulți au combatut acest punct de vedere al imperfecțiunii naturii umane și-a uniformității ei. Ca spre exemplu BOTTIGLIERO:

"...si afferma l'esistenza di una natura universale che non ammette variazioni tra gli infiniti individui. E allora? Non ci sarebbe più nessuna distinzione tra uomo e uomo...

Questo monismo neutro e uguagliatore, per il quale tutte le differenze sono cancellate, e il genio è abbassato fino al cretino, è una bizzarria di pessimo gusto...

Questo concetto dell'uomo eterno e uniforme che mortifica la stessa coscienza dell'uomo in quanto non la ammette come sviluppo interiore e solo riconosce in essa e caratteri istintivi e materiali, è la negazione dello spirito umano, e noi non riusciamo a comprendere come il Ma-

chiavelli possa concepire uno Stato pieno di tali marionette" (16).

E adevărat că în mijlocul acestei mulțimi informe, apar indivizi superiori, dar toți păstrează tarele speciei în ciuda evoluției intelectuale. Egoismul, răutatea, șmețenia, nu-i părăsesc niciodată și se mențin pe pozițiile dobândite numai prin dezvoltarea și manuirea abilă a defectelor sau tarelor innăscute. În mare măsură îi dăm și noi dreptate marelui Florentin. Din epoca lui și până în zilele noastre, aceste caracteristici nu s'au schimbat. Dar aceasta e o simplă constatare de fapt și nu o teorie.

Ceeace reproșăm lui Machiavel e faptul de a considera aceste deformații "definitive" și individul incapabil de evoluție și transformare.

E tocmai ceeace deosebește Mișcarea Legionară de machiavelism. Mișcarea Legionară constată existența acestor teribile deficiențe în spiritul omului, dar, considerându-l *perfectibil*, caută să-i atenueze tendințele printr-o educație continuă și adecuată. Toate marile potențiale de renovare revin omului, deci tuturor indivizilor, iar nu numai câtorva privilegiați. Astfel:

"...piatra unghiulară dela care pornește Legiunea este *omul*; nu programul politic. Reforma omului, nu reforma programelor politice. "Legiunea Arhanghelul Mihail" va fi, prin urmare, mai mult o *școală și o oaste* decât un partid politic...

Din această școală legionară va trebui să iasă *un om nou*, un om cu calități de erou. Un uriaș în mijlocul istoriei noastre, care să lupte și să biruiască împotriva tuturor dușmanilor Patriei, lupta sa și biruința sa trebuind să se prelungească și dincolo, asupra inamicilor nevăzuți, asupra puterilor răului. Tot ce-și poate imagina mintea noastră mai frumos ca suflet, tot ce poate rodi rasa noastră mai mândru, mai înalt, mai drept, mai puternic, mai înțelept, mai curat, mai muncitor și mai viteaz, iată ce trebuie să ne dea școala legionară! Un om în care să fie dezvoltate, până la maximum, toate posibilitățile de mă-

rire omenească ce se află sădite de Dumnezeu în sângele neamului nostru.

Acest erou ieșit din școala legionară, *va ști să facă și programe, va ști să rezolve și problema jidănească, va ști să convîngă și pe ceilalți Români: iar dacă nu, va ști să învingă, căci pentru aceasta este erou*" (17).

Intențiile lui Machiavel sunt tot atât de pozitive ca și ale Mișcării Legionare, dar nu se adresează aceluși părtă din personalitatea omului. El pune accentul pe instinctele josnice, ridicându-le la gradul de norme de conduită, deoarece el este convins că în mijlocul lupilor trebuie să fii lup. Cine se îndepărtează de la aceste norme, pierе.

Pe când Mișcarea Legionară pleacă de la un alt criteriu: ea crede în esența spirituală a omului și în perfectibilitatea lui socială, politică și morală. Totuși, nu se mulțumeste numai să descrie omul *cum ar trebui să fie*, ceea ce ar condamna-o să rămână o splendidă, dar simplă concepție idealistă. Mișcarea Legionară activează în sensul acestei perfectibilități. Prin educație și exemplu, prin eroism și martiriu, ea frânge zilnic carapacea instinctelor primare, modifică maniera de a gândi a omului; într'un cuvânt, îl transformă.

Iată deci marea diferență: machiavelismul împinge omul spre *exagerarea* unor instincte sau dorinți egoiste și egocentrice și-i infiltrează convingerea că grandoarea are ca bază unică: forța. Legionarismul, din contră, împinge omul spre *desvoltarea* calităților morale și spirituale și-i infiltrează convingerea că grandoarea are ca bază unică: armonia acestor calități.

Se va susține că Machiavel a avut în vedere omul politic, omul de guvernământ, omul chemat să conducă, iar nu omul de rând, cel care constituе masa. În primul rând să nu uităm că omul chemat să conducă *astăzi*, iar nu în epoca umanistă a lui Machiavel, e ținut să ia în considerație aspirațiile, vederile și sentimentele omului de rând. La sfârșitul sec. XV, moravurile și contingentele politice puneau în conflict câteva familii și mentalitatea curentă permitea crearea de "segnorii" sau apariția de "condottieri". Luptele aveau loc pentru gloria și interesele unui singur individ sau a unei singure familii. Oa-

menii de rând (*popolo minuto*) nu formau decât o infrastructură materială, elemente de manevră pentru realizarea scopurilor celor mari (*popolani grassi*) sau a monarhului, principelui, personajului considerat *șef*. În aceste condiții, ce importanță putea avea *lipsa de morală* față de aceste *sub-ființe*, pionii pe tabla de șah a marilor interese ale epocii... Din contră, scrupulele nu puteau decât prejudica subtilele planuri politice și slăbi eficacitatea unei acțiuni.

La baza întregii concepții legionare stă *sacrificiul*, capacitatea de sacrificiu pentru binele comun. Prin el omul se desprinde de contingentele materiale și capătă o nouă viziune asupra vieții sociale și politice. Omul, ca entitate gânditoare și element politic, se vede împins către înțelegerea și măreția sacrificiului voluntar:

“Infrângerea interesului personal. Aceasta este o altă virtute fundamentală a legionarului. Ea stă în opunere completă cu linia *politicianului*, al cărui singur motor de acțiune și luptă este numai: *interesul personal*, cu toate derivatele lui degenrate (pofte de îmbogățire, lux, desfrâu sau trufie)” (18).

Sau tot în “Pentru Legionari”:

“Toți acei care veneau la noi aveau două linii distincte pe care le puteai vedea clar:

1. O mare corectitudine sufletească.
2. Lipsa de interes personal. La noi nu se putea câștiga nimic. Nici-o perspectivă surăzătoare nu se deschidea. Aici toți, nu aveau decât de dat: suflet, avere, viață, capacitate de dragoste și încredere” (19).

Omul politic, omul de conducere, la rândul lui, devine altul; cum spune HORIA SIMA:

“La imagen del hombre político es completamente diferente de la que nos ofrecen los partidos políticos. En él se ha apagado cualquier

huella de interés personal. Es un sacrificio permanente. Cuida de la felicidad de todos" (20).

Ce enormă prapastie între ideile legionare privind persoana șefului politic și cele ale lui Machiavel!... Acesta recomandă sacrificarea *tuturor* pentru gloria și supraviețuirea unui singur om sau unei singure familii, pe când Mișcarea Legionară cere sacrificiul conducătorului pentru supraviețuirea și binele comunității. E o adevărată *mutație* conceptuală, o răsturnare de valori, ce deschide perspective imense și noi într-o lume îmbăcsită de egoism și materialism. Politica pierde calitatea-i de trambulină și parvenitism pentru a deveni o școală de civism și respect pentru lucrul public. Politica, din refugiu al oportuniștilor devine o școală a eroilor.

Pentru epoca lui Machiavel, ca și pentru toate epocile în care forța devine concept juridic, morala apare ca un *preconcept* dăunător și element de întârziere, anti-evolutiv. Cosma de Medicis își putea permite, în mândra-i atitudine de tiran florentin, să spună că nu se poate totdeauna guverna cu "*Tatăl Nostru*" în mână, înțelegând prin aceasta necesitatea negării oricărui precept moral în conducerea treburilor publice și internaționale.

Evoluția spirituală a umanității era încă departe de a sesiza importanța respectului mutuu între forțe inegale. A zdrobi un adversar, nu pentru că te amenință, ci pentru că e slab sau pentru că îi dorești teritoriile, n'avea nimic imoral. Din contră, cu cât cucereai mai mult și cu mai multă violență, cu atât erai mai apreciat și temut. De acord: epoca o permitea și Machiavel a descris-o magistral.

Dar, în zilele noastre, devine grotesc susținerea unei astfel de atitudini. Transformarea *descrierilor* lui Machiavel în *principii politice* constituie o veritabilă decadentă, pe care numai spiritele imperialiste și egoiste o mai pot aproba. Deaceia putem spune:

"La responsabilité historique de Machiavel, c'est d'avoir *accepté*, reconnu et endossé comme règle, le fait de l'immoralité politique et d'avoir déclaré que la bonne politique, la politique con-

forme à sa nature et à ses fins authentiques, est par essence *une politique non morale*" (21).

Nu e vorba ca politica să fie totdeauna în conformitate cu morala. Nu e vorba să se transforme politica și arta politică într-o anexă a moralei. Ar fi absurd din punct de vedere teoretic și inaplicabil din punct de vedere practic. Omul politic are nevoie de o anumită libertate de gândire și de mișcare. Rigiditatea preceptelor pur morale împiedecă această libertate. Suntem de acord cu afirmația lui PREZZOLLINI, care precizează:

"En politique, la plus grande erreur est le refus d'assumer la responsabilité des fautes nécessaires au succès de l'action politique" (22).

Dar numai până la un anumit punct. Această largheță de spirit nu trebuie împinsă până la desconsiderarea celor mai elementare reguli de morală, necesare bunei înțelegeri între popoare și sănătoasei dezvoltări a individului. Să nu uităm că bunele sau relele exemple publice se repercutează în viața de toate zilele a indivizilor. Există o strânsă corelație între națiune și guvernul ce-o reprezintă, și dacă națiunea are guvernul ce merită, tot așa și guvernul nu poate conta decât pe națiunea pe care a educat-o. Mijloacele moderne de difuzare ajută formarea opiniei publice și educarea ei. Acțiunile oamenilor politici sunt în fiecare clipă judecate, apreciate sau atacate de oamenii de rând, și mai totdeauna *imitate*. Deci, prima grijă a unui guvern ce are intenția de a duce națiunea pe drumul înălțării, al culturii și civilizației, e de a-i da în permanență un exemplu bun de imitat.

Iată de ce conform concepției legionare:

"Intr'un Stat modern, clasa conducătoare trebuie să primească o educație politică desăvârșită. Genii nu se pot creia prin educație, dar oameni vrednici, cinstiți, harnici, împlinindu-și cu sfințenie datoriile către patrie și neam — astfel de caractere se pot forma prin educație..." (23).

Degeaba un guvern va institui cursuri de morală în toate școlile, în toate întreprinderile, dacă atitudinea lui în raport cu indivizii și cu celelalte națiuni contrazice continuu programul impus. Conducătorii de popoare sunt obligați să țină seamă de aceste reguli cu tot atâta strictețe ca și omul de rând.

Nu-i vorba de transformarea artei politice în morală pură, ci de a se ține seama de preceptele morale în aplicarea regulilor de artă politică. E tendința cea mai importantă în gama impozantă de tendințe ce caracterizează înaintarea dificilă a genului uman pe scara nefârșită a civilizației. La ce pot folosi cultura, știința, cucerirea spațiului, dacă individul rămâne aceeași fiară egoistă ca în timpurile preistorice?!...

Negarea preceptelor morale în politică echivalează cu recunoașterea priorității instinctelor în viața socială și deci, a imposibilității unei evoluții permanente spre un mai bine, spre un optimum social, politic, uman.

Utilitarismul ce stă la baza preceptelor machaveliene, depășește umanul. Duplicitatea prescrisă pentru a fi atinse scopurile, nu mai are nimic din sinceritatea și cavalierismul impuse de morala creștină. Tot ce constituie fondul de superioritate spirituală a genului omenesc, moștenire a nenumărate sacrificii și eforturi, e răsturnat și privit ca derizoriu, inutil, periculos.

Considerând că efortul moral și lupta pentru impunerea preceptelor etice e o *politică de depășire*, doctrina lui Machiavel ne apare ca o politică a ușurinței, a efortului minim. E mult mai ușor să distrugi, să minți, să înșeli, decât să-ți impui o atitudine de fidelitate, de loialitate, de cinste și de onoare.

Mulți au crezut și cred încă, că Machiavel, prin faptul de a fi enumerat o serie de reguli de conduită politică, ar fi creat o adevărată artă politică. E adevărat, preceptele înscrise în "Principe" sunt logice, constituiesc un tot ce poate atinge un scop precis. Cine se conformează lor poate realiza dominația lumii, dacă nu se isbește de unul mai șiret ca el. Deci, considerate din acest punct de vedere normele machaveliene formează un fel de fir conducător al unei arte de guvernare. Numai că e o artă politică obtuză, în care forța și înșelăciunea se înalță pe locul rezervat înțelegerii și dreptului. E o artă politică

retrogradă, iar nu progresistă. Nu-i vorba nici măcar de un spirit reformativ, deoarece Machiavel nu se ridică împotriva moravurilor pentru a le combate sau înlocui. El nu face decât să accentueze tendințele existente, care se manifestă totdeauna violente și nesățioase, de câte ori nu există o stavilă morală superioară care să le înfrâneze. Or, în loc de a căuta care ar putea fi această stavilă — și prin aceasta să contribuie la fortificarea unor norme noi și mai evoluate în sensul binelui — Machiavel ridică în slăvi normele ce trebuiau combătute. Astfel el pune bazele, sau mai bine zis fortifică bazele unei arte politice în slujba ambițiilor și-a turburătorilor politici din toate timpurile.

Nu e deci de mirare că chiar autori italieni au avut cuvinte de dezavuare a operei lui Machiavel. MOSCA prezintă:

“... le *Prince* est un livre d'une lecture intéressante mais il est assez douteux qu'il puisse contribuer efficacement à la formation intellectuelle et morale d'un homme politique” (24).

Opera lui Machiavel, dădea o mare lovitură eforturilor întreprinse în decursul istoriei de către toți cei iubitori de justiție. Nu există artă de guvernare fără fundament moral, fără conștiință, fră respect. În toate societățile umane există norme politice ce conduc destinele acestor societăți. În toate timpurile, efortul spiritelor luminate a fost combaterea instinctelor primare și ambițiile conducătorilor. Numai astfel se putea spera într-o îmbunătățire a relațiilor internaționale și într-o evoluție constantă a spiritului omenesc spre mai bine. Teoria lui Machiavel răsturna echilibrul destul de subred al acestei lupte milenare și favoriza tendințele celor rău intenționați.

Putea oare să nu aibă un răsunet de anvergură o teorie ca aceasta ce deschidea toate perspectivele de glorie și mărire, din moment ce un individ era sau se credea capabil să înșele pe ceilalți cu ușurință?

Umbra “Principelui” a acoperit o sumedenie de inichități și abuzuri, și-a deschis calea marilor imperialismelor. Care era oare monarhul care să se creadă mai puțin abil și inteligent decât un altul? Și din moment ce avea

și forța materială ca suport... „*spiritual*”, de ce s'ar fi sfiit să cucerească tot ce putea fi cucerit?...

Preceptele lui Machiavel au dat naștere unui *spirit machiavelic*, acest spirit lipsit de morală, de înțelegere și bunăvoință, de spontaneitate și maritimie. El se manifestă, din contră, printr'un continuu apel la subterfugii, printr'un abuz continuu de minciuni și duplicități. Nimic mai trist și degradant, decât acest spirit manifestat cu zâmbetul pe buze, mai ales că-i totdeauna pus sub scuza „*passepertout*” a rațiunii de Stat. În definitiv, toată concepția politică a lui Machiavel e o legalizare a oportunismului, cum foarte bine a descris-o LUIGI BOT-TIGLIERO:

“Quel suo aderire assolutamente al contingente, quella virtù che si adatta alla fortuna e la seconda, è tutto il suo programma. E non si può affermare qui che il suo metodo fosse un puro relativismo politico. Posta quelle realtà estranea allo spirito dell'uomo, *tutto il relativismo machiavellico si riduce se mai ad un volgare opportunismo*. E si capisce che tra relativismo ed opportunismo c'è grande differenza. Il relativismo politico è la dottrina in base alla quale una realtà politica non può essere ritenuta come eterna, assoluta, immobile, l'opportunismo è l'adattamento a tutte le realtà politiche. Il relativismo esclude la passività in quanto la nuova realtà non si accetta come un dato di fatto estraneo alla propria coscienza, ma è esso stesso il prodotto della coscienza dell'uomo. L'opportunismo esclude invece il carattere della libertà e della volontà, e implica la mancanza assoluta della coscienza” (25) (noi subliniem).

În epoca noastră, deși preceptele lui Machiavel n'au ajuns să fie recunoscute deschis ca norme de conduită legală a Statelor, nu există un Stat care să nu le aplice pe o scară mai mult sau mai puțin întinsă. În fapt, sunt linia de conduită generală, deși negate și combătute de toată lumea când e vorba de alții.

Singurii care înfruntă cu tenacitate această tendință,

această invazie de idei machiavelice și încercă să ridice digul pentru a nu lăsa să alunece spre complectă anarhie biata noastră umanitate, sunt moralștii puri și câțiva scriitori politici, îngroziți de panta pe care s'au angajat națiunile secolului XX. Ultimul război a fost, chimirile, făcut în numele justiției și libertății. Rezultatul: și tiranie. Situație normală pentru o societate hrănită în spiritul egoismului național și-al dominării celui slab. Ce România sau Bulgaria, pe care —de-ar fi avut ocazia— le-ar fi anexat la imperiul britanic!... Exact ca în preceptele lui Machiavel: altruism și bunătate în adunările internaționale spectaculare; egoism și răutate în activitatea reală.

Cazul Angliei nu e izolat. E numai ceva mai isbitor, deoarece exemplul dat s'a prezentat în realitate cu ocazia discuțiilor de la Yalta. Toate națiunile mari și toți oamenii politici s'au comportat astfel în relațiile lor internaționale. Nici un suflu de omenie, nici un grăunte de respect pentru alții. Numai egoismul și interesul națiunii respective. E ceea ce se numește emfatic: politică realistă!...

Unde e deci evoluția?

Puțin, foarte puțin s'a schimbat în lumea și moravurile politice dela Machiavel și până astăzi. Din contră, situația pare că s'a înrăutățit din cauza aplicării teoriei secretarului florentin. Scopurile finale ale Statului au fost complet deviate către idolatrizarea forței brute. Or, nimic nu putea fi mai periculos pentru umanitate decât această generalizare a voinței de putere, deoarece:

“Mettre dans la pure puissance matérielle la fin unique de la vie humaine, c'est cela qui est la véritable essence du totalitarisme” (26).

Ceea ce s'a, și întâmplat.

N această lume nesăbuită avidă de domi-
nare, a existat un om care a înțeles nece-
sitatea unei răsturnări complete a con-
cepției politice existente. CORNELIU
ZELEA CODREANU nu urmărea consti-
tuirea unei teorii universale. El avea în
minte reorganizarea națiunii române.
Dar, prin modul de a vedea această re-
facere a lumii românești, el elabora pre-
cepte ce puteau sdruncina în profunzi-
me concepțiile politice existente. Și din
punct de vedere al artei politice, C. Z. C.
se plasa la antipodul concepției machiaveliene dominante
în lume.

Se poate spune, fără frică de greșală, că Mișcarea Le-
gionară intruchipează un adevărat umanism politic mo-
dern. Asemănările cu epoca umanistă a secolului XV sunt
isbitoare. Și printre aceste asemănări, convingerea în
eficacitatea educației se desprinde ca o adevărată carac-
teristică. Tendința umanistă, dând importanță individu-
cației acestui individ. Deacea, multe din operele marilor
umanisti tratează această problemă ca unul din punctele
esențiale ale Renașterii spirituale și politice a epocii lor.
Când ERASMUS scria "Institution d'un Prince chrétien"
en 1516, pentru educarea lui Carol V, el era convins că
prin *educația* dată unui viitor împărat se puteau ame-
liora relațiile internaționale și îmbunătăți relațiile uma-
ne. Deoarece, această educație nu putea fi sprijinită de-
cât pe o bază morală. Acelaș lucru se poate constata cu
toate lucrările de acelaș gen scrise în sec. XV și XVI pen-
tru uzul diferiților prinți.

Iată deci apropierea logică între concepția umanistă și cea legionară: educația — în sec. XV și XVI a părinților, în sec. XX a tuturor indivizilor unei comunități — educație considerată de altfel nu numai ca o esență socială dar și politică.

În amândouă cazurile, termenul *educație* are un sens precis. Nu-i vorba de a învăța carte, a se cultiva, a înmăgazina o serie de cunoștințe. E vorba de sensul etic al cuvântului, adică de posibilitatea de a distinge binele de rău, de a aprecia în primul rând valorile morale în detrimentul celor materiale și imediate. Astfel, atât în epoca umanistă cât și în legionarism, cuvântul educație este aplicat pentru a contopi într-o sinteză valabilă cele două sensuri posibile.

În epoca noastră s'au făcut multe abuzuri prin alimentarea voită a unei confuzii asupra sensului just al educației.

În *sensul burghez* al cuvântului, educația a fost și rămâne extinderea instrucțiunii publice în toate păturile sociale.

În *sensul comunist*, educația înseamnă indoctrinarea maselor în crezul colectivist sub o formă exclusivistă și disprețuitoare de alte forme.

Pe când, în *sensul legionar* — cel mai apropiat de sensul umanist — educația e un tot, un complex, o asimilare de cunoștințe, de datorii civice și de valori morale. Educația individului nu-i privită ca o simplă operă de cultură (sens burghez) și nici ca o indoctrinare partidară (sens comunist). Pentru Mișcarea Legionară, individul este entitatea supremă și deci educația lui trebuie să îmbrățișeze totalitatea posibilităților acestei entități.

Democrați convinși au recunoscut și-au regretat această tendință fatală a democrației. Criza epocii noastre își are înfipte rădăcinile în mijlocul secolului XIX. Încă înainte de primul război mondial câteva inteligențe clarvăzătoare deplângeau lipsa de idealism a mediului burghez, rezultat al unei evoluții și-a unei educații defectuoase. Când prin 1908-1909, J. CHARMONT, scria cu privire la criza morală a timpului său:

“Assurément, cette crise... est en partie provoquée par la diminution d'idéalisme, par le fait

que les individus sont de moins en moins disposés à se sacrifier" (27).

nici nu-și dădea seama de adevărul pe care-l enunța. Era mai mult decât o constatare, era strigătul instinctiv al omului ce simte dar nu înțelege încă amenințarea ascunsă în umbră.

Câteva ani mai târziu, Căpitanul enunța primele precepte legionare capabile să contrabalanseze nefasta tendință. Tot instinctiv simțea și el de unde vine marele pericol, dar în loc de simplă constatare, el lua măsuri de apărare. Om de gândire și de acțiune, C. Z. C. nu se putea limita la deplângerea unei situații. Astfel, în omul legionar trebuiau dezvoltate prin "educație" toate potențele latente ale individului: culturale, civice, morale, etc., pentru a se crea o armonie interioară pe care n'o putea atinge nici în democrație, nici în comunism.

După teoria lui Machiavel, spune JAMES BURNHAM, în cartea sa "Machiavelienii":

"Les hommes et les groupes d'hommes luttent entre eux pour accroître leur puissance et leurs privilèges" (28).

Această constatare constituie o nouă și puternică diferență între spiritul machiavelic și spiritul legionar. În concepția lui Machiavel nici un suflu de interes pentru masa suferindă a poporului. În primul rând interesează forța "principelui" și-apoi mărirea privilegiilor, elemente ce constituiesc fundamentul întregului eșafodaj machiavelian.

În fond, deși Machiavel a trăit în epoca umanistă, în plină Renaștere, întreaga lui concepție nu reflectează nimic din elanul de descătușare al individului, nimic din suflul de deșteptare spirituală specific epocii. Pentru el, elementul respectabil e *principelul*, în numele căruia pot fi comise orice nelegiuiri, ale cărui privilegii sunt un scop de apărut pentru toți indivizii ce se găsesc sub oblăduirea lui.

Individul luat aparte sau grupurile umane în totalitatea lor, pentru a se afirma și menține la nivelul dorit

sunt obligați să lupte, să adrebească tot ce poate constitui o opoziție sau o concurență. Cu o astfel de mentalitate se poate oare spera într-o îmbunătățire a relațiilor sociale sau politice? Lupta de dominare și înmulțirea privilegiilor, nu poate aduce decât ură, invidie, dorință de acaparare, voință de distrugere a celor ce pot părea mai dotați, a celor ce pot constitui o concurență reală.

Pe când în concepția legionară, suflul care o animă nu mai e preamărirea forței și nici întărirea privilegiilor. Tipic în acest sens e "*jurământul gradelor legionare*", în care respiră toată morală civică a Mișcării și toată morală creștină ce-i stă la temelie.

Spre amintire îl reproducem în întregime:

"1) Să trăim în sărăcie, ucigând în noi poftele de îmbogățire materială.

2) Să trăim o viață aspră și severă cu alungarea luxului și îmbuibării.

3) Să înlăturăm orice încercare a exploatării omului de către om.

4) Să jertfim permanent pentru țară.

5) Să apărăm mișcarea legionară cu toată puterea noastră împotriva a tot ce ar putea să o ducă pe căi de compromisuri sau compromitere; sau împotriva a tot ce ar putea să-i scadă măcar înalta linie morală" (29).

Câtă diferență de spirit între cele două concepții politice! Cea machiaveliană exprimă pur și simplu felul curent de a înțelege politica, în care, în loc de evoluție spre un mai bine, spre un mai uman, ne isbim de voința contrară a reușitei prin orice mijloace ca singură realitate politico-socială. Cine vrea să învingă, trebuie să fie mai nemilos, mai subtil, mai diabolic decât adversarul politic eventual. Dacă există o morală machiaveliană, ea e cu totul contrară celei cunoscute de noi și acceptată de majoritatea indivizilor. Bazată pe principiul forței ea duce la primatul materiei și al realităților pur materiale. Nu-i oare o îndepărtare fatală dela finalitatea genului uman?

În loc de înălțare și efort spre armonie, concepția machiaveliană distruge în om singura energie ce-l putea

smulge tendințelor atavice. Machiavelismul perpetrat de toate guvernele lumii timp de patru secole și care a cucerit în presia ultimă în marxismul bolșevic din zilele noastre. Machiavel însuși n'ar fi putut spera mai mult. Prin această întoarcere "magistrală" de finalități și mijloace de realizare, comunismul întrușipează în lumea pură a concepției machiavelice.

În timp ce Mișcarea Legionară, depășind tendințele timpurilor moderne —consecințe ale unei aplicări contrare de concepte machiavelice— răstoarnă bazele conceptuale tradiționale și încearcă să schimbe miezul problemei. De unde până la ea omul era împins —prin educație și exemplu— spre idolatrizarea forței și apărarea privilegiilor de castă, de familie, de partid sau de sindicat, cu ea și prin ea omul întrevede alte orizonturi atât sociale cât și politice.

Considerându-se trista situație a Italiei din epoca Renașterii, efortul doctrinar al lui Machiavel ne apare într-adevăr legitim pentru epocă. Confuzia și injustiția formau trăsăturile caracteristice ale vieții politice. Machiavel, amestecat în toate problemele mari ale poporului italian:

"avait vu de grandes puissances se liguier entre elles pour détruire les petites; il avait vu, par des exemples concrets, le succès couronner la mauvaise foi et la violation des traités. Il est donc naturel que son principal dessein ait été de trouver quelque formule capable de restituer un sentiment de sécurité et de rétablir une condition qui assureraient au moins les exigences élémentaires de l'ordre public" (30).

Spiritul machiavelian exista deja în lumea politică. Machiavel n'a făcut decât să-l transcrie în formule precise de comportament. Interpret al unei stări de fapt, el n'a reușit să depășească mentalitatea timpurilor lui. În locul unei puternice reacțiuni împotriva sistemului de violență și imoralitate ce domnea, fapt ce-ar fi constituit o atitudine mai logică și'n același timp angrenată pe linia de evoluție a omenirii Machiavel s'a lăsat dominat de aureola ce însoțește totdeauna manifestările de forță.

Justiția a întrezărit-o în ciocnirile permanente de forțe: învingătorul având totdeauna dreptate prin faptul de a avea această forță și de o a impune. Exact învățătura fabulei lui La Fontaine: "la raison du plus fort est toujours la meilleure!"

Prin această poziție, Machiavel elimina definitiv orice ameliorare spirituală. Baza mentalității politice se vedea redusă la câteva ambiții, interese sau dorinți, lipsite de orice suflu superior. Principiile morale sau civice, fără de care o societate nu-i decât un amalgam de forțe oarbe, sunt complet desconsiderate de Machiavel sub simplul motiv că n'au ce căuta în politică, unde faptele palpabile sunt totul, cauze și scopuri în acelaș timp. Astfel:

"Pour Machiavel, quand les faits sont probants, les principes doivent être mis au rebut" (31).

Or, Mișcarea Legionară nu poate fi de acord cu această concepție. Fără principii morale, viața publică, ca și cea socială, devine anarhică, animalică. În loc de evoluție și ameliorare de concepții, ne vom găsi într'o lentă dar sigură decădere. Fapt de altfel confirmat de evenimentele epocii noastre în politica internațională. Nimic mai just decât afirmația lui DIDIER DE ROUSSILLON:

"Nier l'objectivité des valeurs morales représentée toujours la déchéance du monde moral correspondant" (32).

Deaceea, un Stat trebuie să țină seamă în permanență de aceste principii, indiferent de conjunctura politică în care se găsește. Prin respectul arătat față de aceste principii, el se plasează pe linia ascendentă a societății; nu prin adoptarea simplistă a principiilor machiaveliene. Forța militară e o necesitate în viața politică a umanității noastre plină încă de tarele unei mentalități întârziate. Statul are nevoie să fie pregătit pentru orice eventualitate. Apărarea e un drept natural. Deaceea:

"Si un Etat faible est entouré et menacé par des ennemis machiavéliens, il doit s'efforcer à

tout prix d'accroître sa force physique, mais aussi ses vertus morales" (33).

Iată deci, spus de Jacques MARITAIN ce nu poate fi bănuț de legionarism, adevăratul sens al existenței noastre ca societate umană. Forța e o necesitate dictată de circumstanțele politice, dar mai presus de toate politica trebuie înobilată de "*virtuți morale*", fără de care nu ne putem diferenția de Asirieni, de haitele de lupi infometăți sau de furnicile carnivore din Brazilia, numite "*sauva*", ce distrug totul, plante și animale, pe unde trec ca un puhoi "organizat".

Tot JACQUES MARITAIN, în lucrarea citată, se apropie în mod surprinzător de concepția legionară afirmând că:

"... si cette antinomie (la mortelle division créée entre l'éthique et la politique), qui a été le fléau de l'histoire moderne, doit être surmontée en pratique et non seulement en théorie, ce sera seulement à condition qu'une sorte de révolution se produise dans notre conscience" (34).

Zece ani înaintea lui J. Maritain, CORNELIU ZELEA CODREANU precizase în "Pentru Legionari" principiile fundamentale de regenerare ale neamului românesc și ale umanității. Nu era oare vorba de acest fel de "*revoluție în conștiința noastră*" când Căpitanul scria:

"Vom crea un mediu sufleteșc, un mediu moral în care să ne nască și din care să se hrăneasă și să crească omul nou.

Mediul acesta trebuie izolat de restul lumii prin întărituri sufletești cât mai înalte. Trebuie apărat de toate vânturile primejdioase ale lașității, corupției, desfrăului și tuturor patimilor, care înmormăntează națiunile șiucid indivizii" (35).

Exemplele sunt infinite în literatura legionară. Tot astfel se exprima și ERNEST BERNEA:

"Legiunea este o grupare revoluționară pentru-că merge în inima lucrurilor și preface din teme-

lil. Ea nu schimbă numai formele, numai aşeza-
mintele, ci schimbă însăşi firea omului..." (36).

Acelaş lucru, aceeaşi concepţie, o precizează Capitanul
şi în "Cântecul şefului de cuib, punct. 69:

"Omul nou, sau naţiunea înnoită presupune o
mare înnoire sufletească, o mare revoluţie sufle-
tească a poporului întreg, adică o împotrivire a
directiei spirituale de astăzi, şi o ofensivă cate-
gorică în contra acestei directii" (37).

În această transformare în profunzime stă toată mă-
reţia Mişcării Legionare şi enorma diferenţă de concepţie
politică dintre legionarism şi machiavelism. Nu-i vorba
de o simplă diferenţă de stil, ci de una conceptuală. În
timp ce machiavelismul exaltă domnia forţei, a minciu-
nei, a tiraniei, în scopul pur material de a atinge o ţintă,
legionarismul face apel la sentimentul dragostei, înţele-
gerii şi adevărului în scopul de a împinge umanitatea spre
telurile superioare ale perfecţiunii. Acolo unde unul dis-
truge orice relaţie între politică şi etică, celălalt se sfor-
tează să stabilească o relaţie strânsă şi binefăcătoare.
Acolo unde:

"Machiavel n'admet à la politique, science de
la conduite des Sociétés, art de la domination
des hommes, et à la morale, discipline métaphy-
sique du bien et du mal, qui lui est politiquement
indifférente, d'autres frontières communes que
celles sans fixité de l'utilité et de l'intérêt bien
entendus" (38).

Mişcarea Legionară impune omului —deci şi conducă-
torilor de popoare— "*legea onoarei*":

"Mergi numai pe căile indicate de onoare. Luptă
şi nu fi niciodată mişel. Lasă pentru alţii căile
infamiei. Decât să învingi printr'o infamie, mai
bine să cazi luptând pe drumul onoarei" (39).

Diferenţa enormă ce se manifestă între concepţia ma-
chiaveliană şi cea legionară constituie în atmosfera seco-

lului nostru, îmbăcsit de ideologii imperialiste și lipsite de morală, un handicap sensibil pentru orice concepție bazată pe principii etice“ Orice atitudine în acest sens poate părea un adevărat strigăt în pustiu; o *lipsă totală de realism*, vor spune oportuniștii situațiilor turburi; o *anomalie conceptuală*, vor striga filozofii politici atinși de virusul materialismului istoric. Nimic nu va putea totuși turbura drumul deschis de Căpitan!... SIMONE WEIL, în elanul ei pasionat, constată cu tristețe că:

“Quant à ceux qui veulent penser, aimer, et transposer en toute pureté dans l'action politique ce que leur inspire leur esprit et leur coeur, ils ne peuvent que périr égorgés, abandonnés même des leurs, flétris après leur mort par l'histoire...” (40).

Urmărind aceeași linie de gândire și impresionat de aceleași simptome ale epocii noastre, FRANÇOIS MAURIAC merge mai departe și precizează pe linia dezvoltată în acest studiu:

“Dans ce monde de meurtriers, l'adversaire de Machiavel n'est-il pas voué au destin du gibier N'a-t-il pas une vocation de victime?” (41).

Cu siguranță că în lumea epocii noastre, întrebarea lui Fr. Mauriac e plină de adevăr istoric. Omul politic ce vrea să combată sensul machiavelic al tendințelor politice printr-o strânsă aplicare de principii etice, riscă să se vadă izolat în mijlocul unei mentalități generale pervertite și mai ales, riscă să fie combătut și distrus cu ușurință de cei ce nu respectă aceleași reguli de conduită. Constatarea e definitivă că:

“Le résultat pratique de l'enseignement de Machiavel a été pour la conscience moderne une scission profonde, une irrémédiable séparation entre la politique et la morale” (42).

Și ceeace-i mult mai îngrozitor și semnificativ:

„...sa notion de l'homme (de Machiavel) est purement animale et son empirisme brutal lui cache l'image de Dieu dans l'homme: cette obnubilation est la racine métaphysique de toute politique de puissance et de tout totalitarisme” (43).

Toate aceste citate nu fac decât să întărească convingerea multora că orice încercare de opoziție în fața valului machiavelian e o simplă poziție sentimentală, afectivă, lipsită de sens politic și definitiv supusă înfrângerilor în viața politică a unei națiuni. E greu de presupus că o atitudine etică — rigidă sau înțelegătoare — ar putea depăși într-o zi puternica influență a concepției machiaveliene, ce se bazează pe instinctul de cucerire și dominare, puternic implantat în mentalitatea indivizilor. Guvernele machiavelice nu fac decât să incarneze dorințele intime ale națiunilor ce conduc.

Legionarismul nu vede de aceeași manieră aspirațiile indivizilor și națiunilor. Pentru legionarism *sentimentele* și *etica* sunt elemente esențiale, sunt forțe pe care, printr-o educație adecuată le putem transforma în noțiuni sau suporturi politice. Educația, auto-educația și exemplul, constituiesc arma cea mai puternică împotriva tendințelor machiaveliene. Sentimentul și etica sunt poate elemente străni pentru desvoltarea și întreținerea relațiilor politice, dar nu-s mai puțin importante decât forța și imoralitatea.

Mișcarea Legionară pleacă dela convingerea că scopul națiunii în politica exterioară nu-i distrugerea celorlalte națiuni, cucerirea, umilirea sau exploatarea lor. Imperialismul și colonialismul i-au fost străine totdeauna. Mișcare idealistă, consideră armonia politică sau socială tot atât de esențială ca și armonia interioară individuală. Națiunile merg în mod obligatoriu spre o mai mare perfecțiune tehnică și o mai mare înțelegere spirituală. Deci, nu cucerirea de teritorii sau de privilegii formează substratul omenirii, ci înălțarea pe scara unei civilizații progresive și generale. Or, *nu ura, tirania, violența, forța, materialismul*, vor fi capabile să conducă națiunile pe calea ce le e proprie, ci *idealismul, etica și sentimentul*, ele-

mente specifice sufletului. Pe deplin justificată e afirmarea lui MARC DUCONSEIL:

“Seul le sentiment fait de grandes choses, seul il anime et mène l'existence des hommes; c'est aussi lui seul qui donnera la vie et pourra apporter la mort au corps social” (44).

Legionarismul, cu toată puternica influență a machiavelismului în lumea actuală, consideră ca singurele *principii-motor* sau *principii-forțe* ale vieții sociale și politice, aceste elemente impalpabile, imponderabile, ce par la prima vedere incapabile de orice acțiune sensibilă. Dece? Pentru că în ele se reflectează substanța cea mai pură a vieții, substanța ce depășește materia corporală și tendințele legate de această materie; pentru că aceste elemente întrucoapează scopul final al existenței, indiferent de turburările provocate periodic de elementele negative cc încearcă să domine mentalitatea curentă.

Legionarismul e o forță nouă, idealistă în sensul pur al cuvântului, ce caută să creeze o nouă mentalitate opusă negativismului machiavelic. Legionarismul știe că lupta lui e cruntă și că va fi mereu amenințată de forțele negative contra cărora s'a ridicat într'un elan eroic și conștient. Știe însă, tot atât de bine că nici o forță în lume nu poate rezista, nu poate învinge, fără un *ideal*. Chiar și machiavelismul și-a format unul (o noțiune de ideal) în numele căreia să-și poată scuza activitatea nefastă. Noțiunea de ideal e indisolubil legată de persoana umană și de tot ce gândește ea:

“On ne peut se diriger que vers un idéal. L'idéal est tout aussi irréalisable que le rêve, mais, à la différence du rêve, il a rapport à la réalité, il permet, à titre de limite, de ranger des situations ou réelles ou réalisables dans l'ordre de la moindre à la plus haute valeur” (45).

Pentru Machiavel, poporul nu-i decât o bandă de pioni inconstienți pe masa de șah a ambițiilor princiare. Principele trebuie să se sprijine pe el, deoarece poporul e mai fidel și mai docil decât nobilii și mai ușor de condus:

“... puisque le peuple ne demande rien que de n'être point opprimé” (46).

Mai mult chiar, spune Machiavel:

“Un prince sage doit donc se conduire de manière que, dans tous les temps et dans toutes les circonstances ses sujets aient besoin de lui: ainsi ils lui seront toujours fidèles” (47).

Prin această concepție, Machiavel nu e departe de părerile lui LAO-TZÉ ce, 2.100 ani înaintea lui, susținea că:

“Aussi la politique des sages consiste-t-elle à vider les esprits des hommes et à remplir leurs ventres, à affaiblir leur initiative et à fortifier leurs os. Leur soin constant, est de tenir les peuples dans l'ignorance et l'apathie” (48).

și nici de concepția actuală a lumii ce aplică ideile politice machiaveliene, transformând individul într'un robot ce nu știe și nici n'are dreptul să afle ceea ce gândește și urmărește cel ce conduce. Exact ca în cap. XVIII din “Principe”:

“... tous les hommes ont la liberté de voir, mais que très peu ont celle de toucher: que chacun voit ce que la Prince paraît être, mais que presque personne ne connaît ce qu'il est en effet.”

Din cauza acestei duplicități de atitudine, ridicată la rang de normă politică esențială, s'a putut susține că:

“... aici e adevărata originalitate a lui Machiavel: totul se rezumă în această convingere că guvernarea este o artă independentă într'o lume imperfectă” (49).

Legionarismul este de acord cu imperfecțiunea lumii în care trăim și că, în consecință, guvernarea este o artă foarte delicată. Divergența de păreri izbucnește în clipa

în care e vorba de mijloacele și maniera prin care scopurile politice trebuiesc atinse. Machiavelismul se sprijină pe formule eficace în mare parte materialmente, dar lipsite de calitățile ce pot înălța spiritul și înnobila activitatea unui guvern.

Legionarismul este o interpretare optimistă a vieții spre deosebire de concepția lui Machiavel care, în ceea ce privește omul, întruchipează forma cea mai pesimistă și sceptică. Toate defectele pe care Machiavel le consideră ca definitive în ființa umană, Mișcarea Legionară le califică de accidentale, deci trecătoare. Stratificate în spiritul individului din cauze multiple și diferite, ele nu se pot permanentiza dacă influențăm cauzele prin mijloace adecuate. Pesimismul lui Machiavel neagă orice posibilitate de evoluție și progres. Așa cum precizează LUIGI BOTTIGLIERO:

“Manca nella dottrina del Machiavelli l'idea di progresso e di sviluppo perché, messosi a contemplare la storia come un bel quadro già finito e reale in se stesso, non poteva concepirlo come un eterno prodotto dello spirito umano” (50).

Pe când legionarismul vede în om materia nobilă și excepțională, pe care o poți transforma, pe care o poți împinge spre rău, *dar tot așa de ușor spre bine*, prin mijlocirea căreia o societate se poate înălța sau prăbuși. Să nu se uite însă, adevăratul înțeles al acestor cuvinte: e vorba de înălțarea sau prăbușirea spirituală, singura care poate avea un sens profund, istoric și social, depășind elementele economice, tehnice sau militare. Deaceia, legionarismul e optimist. El crede în ridicarea omului spiritual și prin el a societății. Acest optimism se bazează pe un incontestabil: nici o ameliorare pur materială n'a reușit să producă o înălțare spirituală, pe când cea mai însemnată îmbunătățire în domeniul spiritual al omului a atras după sine o schimbare spre bine în mentalitatea și comportamentul individului, schimbare ce la rândul ei a adus o ameliorare materială în mijlocul societății. Deaceia, părerea lui DIDIER DE ROUSSILLON este mai mult decât o figură de stil, când spune:

"Il est nécessaire d'éliminer de l'homme la croyance que tout perfectionnement technique ou matériel entraîne un perfectionnement parallèle dans les autres ordres de l'activité humaine" (51).

E ceeace Căpitanul, cu mult timp înainte, predica ca singură salvare.

Legionarismul crede în om și'n potențele lui latente, în acet tezaur de calități pe care *numai el le are și numai el le poate desvolta*. Legionarismul nu pleacă dela convingerea că individul și deci politica, au fost de când lumea așa cum sunt și că prin urmare nimic nu le poate transforma, nici îmbunătăți, nici opri din calea lor deja trasă-tă. El pleacă dela ideea că în viața psihică a individului cât și viața socială a Statului, nu există stagnare, nu există forme determinate și eterne.

Prin simplul fapt că Machiavel cerea omului să fie mai viclean, mai intransigent, mai rău decât altul dacă voia să cucerească un loc de frunte în societate și să-l mențină, avem o dovadă în plus că legionarismul are dreptate când susține că *omul e perfectibil*. Deoarece, dacă i se poate cere acestui om să devină "mai" în sensul negativ al perfecțiunii, nu i se poate nega același drept și aceeași posibilitate în celălalt sens. Dacă un individ poate fi "mai viclean" pentru a atinge un scop, poate deveni tot așa de ușor "mai cinstit", "mai corect", "mai uman", "mai înțeleghător"...

Amândouă doctrinele pornesc dela elementul *om*. Dar câtă diferență între ele! Omul machiavelian e omul în tot ce are el de abject și de carnal. Pasiuni și ambiții, egoism și tiranie, toate se învălmășesc ca să-l determine și să-i încânte orizonturile. E omul trecutului obscur și violent, e omul ce *nu vrea* să evolueze, să se transforme, să se înalțe. Nimic nu-l răscumpără în acțiunile lui politice, nici chiar atingerea scopului, deoarece nici o schimbare în mai bine pentru comunitate nu are loc.

Toate aprecierile lui Machiavel despre om pleacă dela convingerea că indivizii sunt totdeauna aceeași și nu se schimbă în decursul vremii. Constatare practică, bazată pe istorie, corespunde fărăndoială unei realități sociale.

Așa au fost oamenii în trecut și așa erau în vremea lui Machiavel. Am putea spune că așa sunt chiar în zilele noastre.

Ceeace putem însă reproșa marelui florentin e de a fi considerat datele existente ca definitive și de a fi stabilit în circuitul politic convingerea în incapacitatea omului de a evolua spiritual. În loc de evoluție progresivă, Machiavel stabilește principiile unei evoluții regresive, dând omului prin acest fel de a vedea, impresia —dacă nu convingerea— că numai printr-o atitudine violentă, amorală, se capătă „un loc sub soare”.

Tot pesimismul lui Machiavel pornește dela neîncrederea pe care o are în oameni, și dela convingerea că nu mai e nimic de făcut pentru a schimba situația. Cum spune un autor german:

“A condenação dos homens é sempre predominante, inexorável, subjugando as idéias. Cada pensamento revela o pessimismo; em cada palavra sobre política reponta o desprezo dos homens” (52).

* * *

După cum în epoca Renașterii putem spune că cea mai importantă descoperire a fost *omul*, care devine un centru de interes și atracție, tot așa legionarismul pune accentul pe această entitate superioară, voind să stabilească și să confirme prin aceasta care este adevăratul element al vieții și-al organismelor politice.

Omul Renașterii se detașează de învăluitoarea atmosferă medievală printr-o brutală manifestare de instincte primare. Contrastul este isbitor între supusul om al Evului Mediu și arogantul „condottieri” al Renașterii. Instinctele cele mai josnice domină lupta între acești indivizi deslănțuiți, pe cari nici o regulă superioară, nici o autoritate organizată nu-i poate stăpâni sau cel puțin struna în elanul lor de afirmare politică. Machiavel, impresionat de această stare de lucruri, nu vedea o altă posibilitate pentru conducătorii de State decât o fortificare a instinctelor, o exagerare a acestor tare ancestrale, deoarece:

"L'individuo in quanto individuo è sempre egoismo, opaca malizia, peccado originale, e chi dice malizia dice belluinità primigenia dell'uomo, quando questi non è ancora scontrato nella volontà degli altri uomini, che no correggono e ne limitano la sua avarizia e libidine di potenza" (53).

Din epoca Renașterii și până în zilele noastre aceste caracteristici primare ale individului n'au făcut decât să se desvolte și să invenineze atmosfera socială și politică a națiunilor. Dece? Pentru că nimeni nu s'a gândit la posibilitatea unei transformări a intimului uman. Toți au căutat să desvolte la maximum aceste instincte. În loc de a fi combătute au fost glorificate, ridicate la rang de axiome politice, transformate în reguli esențiale de comportament. Nici un om de stat n'a îndrăsnit să atace structura coruptă a omului, produs al unei educații greșite. Din contră, prin propriul său exemplu a întărit vechea eroare de comportament, deși nici o clipă n'a încetat să condamne și să deplângă imoralitatea, egoismul, șiretenia, perfidia, întrebuințate în raporturile politice și sociale de către... alții.

CORNELIU ZELEA CODREANU a avut acest curaj, deoarece și-a dat seama de gravitatea realităților politice și sociale și'n acelaș timp putea s'o facă fiind un om curat. Mai bine decât oricare alt om politic român, a înțeles că:

"Il n'y a donc pas de fonction sociale plus grave et sacrée, et qui demande un sens plus profond du devoir, que celle de semeur d'idées dans le sol social" (54).

Intr'o lume coruptă și fără nici un ideal superior, el a înfrânt legile machiaveliene. El s'a ridicat împotriva înrădăcinatelor precepte ce constituiau elementele de comportament social și politic.

Legionarismul nu descoperea din nou omul, ci îi deschidea noi perspective. Prin aplicarea hipertrofiată a instinctelor primare, omul pierdea contactul cu realitatea spirituală, cu linia de evoluție sufletească a speciei. Omul se descompunea. Din simplu animal devenea fiară.

Căpitanul, din primele timpuri, n'a privit individul ca o entitate de voință, a cărei importanță crește în măsura realizărilor, indiferent de mijloacele întrebuintate.

"Noi plecăm dela ideea de om ca valoare morală" (55).

a spus C. Z. C., răsturnând prin această simplă frază toată concepția utilitaristă perpetuată dela Machiavel și până azi în lume. Morala își relua locul în viața publică, deschizând orizonturi noi pentru relațiile politice și comportamentul uman. VASILE MARIN completând ideea de bază a Căpitanului preciza la rândul său:

"Această supremă detașare de material și această spiritualizare o va simți legionarul numai în urma desăvârșirii, în urma realizării operei. Legionarii, se ridică dincolo de viața de toate zilele, de viața fizică a fiecăruia dintre noi. Forma această, nu de asceză care este ceva impus în vederea unui scop pe care îl urmărești, poate sublim, dar această conștiință la care ajungi printr'o depășire a ta de tine însuși, aceasta poate constitui cheia de boltă a legionarului de mâine" (56).

Sub influența binefăcătoare a preceptelor legionare un nou spirit civic se cristaliza în societatea românească, deoarece:

"Avoir l'esprit civique, c'est tenir compte, dans la pensée comme dans l'action, autant et plus de l'intérêt général que du sien propre" (57).

Omul, simplu individ sau conducător, nu se mai putea realiza printr'o simplă atitudine de oportunism, prin manevre oculte sau de forță, ci printr'o reintegrare pe linia de conduită a demnității și onoarei. Nefârșita gamă de forme dubioase și meschine de parvenire, ce stricaseră complet mentalitatea omenirii, se vedeau în sfârșit combătute direct, pe tărâmul cel mai contaminat de nefasta-i influență: domeniul politic.

Dar marea viziune a Căpitanului a fost plasarea acestei lupte pentru moralizare, nu exclusiv pe planul exterior al organizației sociale, ci în interiorul capricios și instabil al sufletului. El a înțeles că numai acolo se pot produce marile schimbări. Adevăratele revoluții sunt întotdeauna în străfundul ființei omenesci. Nu consistă în răsturnarea câtorva schele instituționale și plasarea în fruntea administrației a unui nou regim, ci în modificarea profundă a unei întregi psihologii. Deaceia, formele de educație pentru atingerea acestui scop au fost complet diferite de cele enunțate de Machiavel. Acolo unde acesta îndemna pe individ să fie când leu când vulpe, sau să pară bun multimilor pentru a le putea mai ușor călca în picioare, pentru că ceea ce interesează e:

“...prendre le pouvoir et... le conserver” (58).

sau:

“...tout homme sera bon, pourvu qu'il réussisse...” (59).

CORNELIU ZELEA CODREANU opune o poziție cu totul contrară:

“Legionarul când intră în Legiune a zis: “Pentru mine, nu vreau nimic” (60).

sau:

“Statul nou presupune în primul rând și ca un lucru indispensabil, un tip nou de om. Un Stat nou, cu oameni cu păcate vechi nu se poate concepe” (61).

tot așa:

În acest om nou, vor trebui să învieze toate virtuțile sufletului omenesc... În acest om nou vor trebui ucise toate efectele și toate pornirile spre rău” (62).

Deaceia putem spune că anti-machiavelismul legionar nu-i o simplă formulă circumstanțială, ci un adevărat

antagonism constituțional. Între legionarism și machiavelism se desprinde un conflict de precepte axat pe mediana ce desparte politica și morala. Dacă concepția marelui florentin — antrenată de evenimentele epocii — s-a lăsat împinsă spre o condamnare a elementului moral pentru a nu admite în acțiunea politică decât explozia elanului vital, marele om al plaiurilor moldovene — într-o epocă tot atât de turbure ca și cea a Renasterii — a ales calea contrară. Nu recursul la caracteristicile negative ale individului, ci apel la forma cea mai superioară și mai greu de atins a spiritului omenesc.

Unul dădea forței o bază oarecum doctrinară, pe când celălalt răsturna premisele, chemând individul la o luptă cu el însuși pentru a înfrânge atavicele instincte de dominație și umilire a altora. Ceeace puna la îndoielă însăși supremația politice. Dealtfel, chiar apărători dârji ai lui Machiavel recunosc că:

“La politica non è tutta la vita dello spirito umano, ma soltanto un momento di esso: L’energico politicismo puro del Machiavelli vale indubbiamente a redimere l’uomo dalla sua effeminatezza, ma esso non esaurisce i problemi dell’uomo, e anzi nel tentativo ingannevole di volerli risolvere tutti *sub specie utilitatis*, corrompe la stessa virtù — principe della nuova religione” (63).

Dacă *voința machiaveliană* era înțeleptă către exterior în scopul bine determinat de a dobândi o cât mai mare influență politică și de a menține o stare favorabilă “imperialismului” personal, *voința legionară* e dirijată către interiorul sufletului într’un efort suprem de transformare spirituală, capabilă de a provoca o nouă manieră de a gândi politica. Premiză a doctrinei noastre această idee o vom găsi în orice gând sau acțiune legionară:

“Legionarul este omul care își trăiește viața către înlăuntrul său, în opoziție cu “civilizații” predicatori ai materialismului istoric, care trăiesc către afară” (64).

Omul machiavelian era și este un om ce caută să de-
mune și să se impună prin orice mijloace, fie ele oricât
de reprobabile. Omul legionar caută și el să se impună
dar numai prin mijloace demne de un individ de onoare.
Dealtfel, devierile doctrinei lui Machiavel sunt azi așa
de mari, încât nici o reconciliere nu e posibilă între ea
și doctrina legionară. Din nefericire, machiavelienii și
machiavelicii sunt extrem de numeroși în epoca noastră,
inconciliabili și încăpățânați, convinși de superiorita-
tea unei atitudini ce nu depinde decât de forța brută.
Dar nu trebuie o clipă uitat că:

“Arta guvernării nu se poate întemeia, cum cre-
dea Machiavelli, numai pe calcul, ci ea cere o
adâncă înțelegere a sufletului omenesc, un acord
perfect de simțire între conducător și mulțime.
Mulțimea nu e nici bună, nici rea; conducătorul
o poate face bună, dacă el însuși este într’ade-
văr bun. El o poate face capabilă de orice jertfă
pentru apărarea patriei, a credinței, a moralei,
pentru înfăptuirea unei culturi înalte, dacă el
însuși e însuflețit de acest spirit de jertfă” (65).

Apariția Mișcării Legionare cu doctrina ei spiritualistă
și anti-machiavelică a constituit un semn binefăcător
pentru timpurile noastre. Era afirmarea unei poziții spi-
ritualiste în mijlocul unui materialism fără margini ce
se manifesta în toate straturile sociale. Era semnul vi-
zibil al conștiinței universale în luptă cu instinctele pri-
mare ale individului. Nimic mai îmbucurător pentru noi
decât tendința actuală a gânditorilor politici străini spre
ideile fundamentale ale Mișcării Legionare. Astfel, LEAR-
NED HARD, care la sfârșitul unei lucrări plină de con-
secințe (*Lesprit de liberté*) ajunge să spună 25 de ani
după Căpitan că:

...l’art de gouverner trouve l’objet de son étu-
de dans l’âme humaine” (66).

E ca un balsam binefăcător, cu atât mai dulce cu cât
vine dela unul ce ți-a fost dușman și te-a atacat tot-
deauna...

Soarta a făcut ca acest anti-machiavelism să se confundă cu lupta pentru libertate a popoarelor să apară în mijlocul neamului românesc. Noi, legionarii, am fost primii care înțelegem chemarea și a-i înțelegem pe mii martiri. Sperăm ca sacrificiile consimțite să aibă convingere să nu fi fost zadarnice.

În clipa în care se împlinesc 25 de ani de la moartea lui MOȚA și MARIN ca eroi ai unui nou crez, să fim noi mult ca oricând convingși de victoria preceptelor morale asupra principiului de forță. Legionarii ce-au luat parte la războiul civil din Spania nu erau mercenarii vreunui imperialism machiavelic, ci solii unei credințe la baza căreia veghea spiritualitatea creștină. Crescuți în spiritul onoarei și demnității, înțelegeau să apere legile ce caracterizau noua tendință, chiar dacă această luptă era disproporționată și chiar dacă ar fi fost inutilă. Numai astfel puteau afirma, prin fapte, doctrina anti-machiavelică a Mișcării Legionare, prin acest protest al sacrificiului, al sângelui vărsat întru apărarea drepturilor și libertății altora.

Opere citate:

- 1) TRAIAN BRAILEANU: *Sociologia și arta guvernării*, ed. 2, p. 247, București, Cartea Românească, 1940.
- 2) HORIA SIMA: *Dos movimientos nacionales*, p. 104, Madrid, Ediciones Europa, 1960.
- 3) HORIA H. COSMOVICI: *Statul și elita legionară*, pagina 5, Col. "Omul Nou", 1953, Ediție de exil.
- 4) OSKAR VON WERTHEIMER: *Machiavel*, p. 181, Porto Alegre, Ed. Globo, 1942, traducere portugheză de Herbert Caro.
- 5) LUIGI RUSSO: *Machiavelli*, p. 232, Bari, Laterza, 1957, ed. 4.
- 6) CORNELIU ZELEA CODREANU: *Pentru Legionari*, v. 1, ed. 2, p. 388, București, Ed. Totul pentru țară, 1935.
- 7) CORNELIU ZELEA CODREANU: Idem, p. 300, idem.
- 8) VASILE MARIN: *Crez de generație*, p. 237, Col. "Omul nou", 1952, Ediție de exil.
- 9) MYRON P. GILMORE: *Le monde de l'humanisme*, p. 173, Paris, Payot, 1955, traducere de Anne-Marie Cabrini.
- 10) MACHIAVEL: *Le Prince*, introd., p. VII, Paris, Garnier, 1957, Col. Selecta-Garnier, Introd. et notes par Raymond Naves.
- 11) MYRON P. GILMORE: Op. cit., p. 172.
- 12) JACQUES MARITAIN: *Principes de'une politique humaniste*, p. 202, Paris, Paul Hartmann, 1945.
- 13) CORNELIU ZELEA CODREANU: Op. cit., p. 280-81.
- 14) G. MOSCA: *Histoire des doctrines politiques depuis l'antiquité...*, p. 115, Paris, Payot, 1955.
- 15) OSKAR VON WERTHEIMER: Op. cit. p. 175.

- 16) LUIGI BOTTIGLIERO: *Machiavelli, valore e limiti del suo pensiero*, p. 98, Milano, Gastaldi, 1952.
- 17) CORNELIU ZELEA CODREANU: Op. cit., p. 286.
- 18) CORNELIU ZELEA CODREANU: Op. cit., p. 298-99.
- 19) CORNELIU ZELEA CODREANU: Op. cit., p. 284.
- 20) HORIA SIMA: Op. cit., p. 107.
- 21) JACQUES MARITAIN: Op. cit., p. 154.
- 22) G. PREZZOLLINI: *Le legs de l'Italie*, p. 108, Paris, Payot, 1949.
- 23) TRAIAN BRAILEANU: Op. cit., p. 39.
- 24) G. MOSCA: Op. cit., p. 121.
- 25) LUIGI BOTTIGLIERO: Op. cit., p. 162.
- 26) JEAN DE FABREGUES: *La tyrannie ou la pair*, p. 92, Paris, Calmann-Levy, 1953, coll. "Liberté de l'esprit".
- 27) J. CHARMONT: *La renaissance du droit naturel*, p. 125.
- 28) JAMES BURNHAM: *Les Machiavéliens*, p. 51, Paris, Calmann-Levy, 1949.
- 29) CORNELIU ZELEA CODREANU: *Cărticica șefului de cuib*, p. 181, col. "Omul nou", 1952, Ediție de exil.
- 30) MYRON P. GILMORE: Op. cit., p. 169.
- 31) JAMES BURNHAM: Op. cit., p. 52.
- 32) DIDIER DE ROUSSILLON: *Introduction à la politique*, p. 23, Suisse, Portes de France, 1946.
- 33) JACQUES MARITAIN: Op. cit., p. 187-88.
- 34) JACQUES MARITAIN: Op. cit., p. 201.
- 35) CORNELIU ZELEA CODREANU: *Pentru Legionari*, p. 287, idem.
- 36) ERNEST BERNEA: *Stil legionar*, p. 16, Col. "Omul nou", 1953, Ediție de exil.
- 37) CORNELIU ZELEA CODREANU: *Carticica șefului de cuib*, p. 88, idem.
- 38) MARC DUCONSEIL: *Machiavel et Montesquieu*, pagina 19, Paris, Denoel, 1943, col. Perspectives.
- 39) CORNELIU ZELEA CODREANU: *Cărticica șefului de cuib*, p. 7, idem.
- 40) SIMONE WEIL: *Oppression et liberté*, p. 192, Paris, Gallimard, ed. 9, 1955, coll. Espoir.
- 41) FOREZ (pseud. de FR. MAURIAC): *Le cahier noir*, p. 46-47, Paris, Editions de Minuit, 1943.
- 42) JACQUES MARITAIN: Op. cit., p. 157.

- 43) JACQUES MARITAIN: Op. cit., p. 155-56.
- 44) MARC DUONSEIL: Op. cit., p. 33-34.
- 45) SIMONE WEIL: Op. cit., p. 113.
- 46) MACHIAVEL: Op. cit., p. 38.
- 47) MACHIAVEL: Op. cit., p. 40.
- 48) LAO-TZÉ: 3-B (cité par Garnier: *L'esprit du Tao*, p. 144, Paris, Flammarion, 1957).
- 49) ALLAN H. GILBERT: *Machiavelli's Prince and its forerunners. The Prince as a typical book "De Regimine Principum"*, p. 235, Duke Univ. Press, 1938.
- 50) LUIGI BOTTIGLIERO: Op. cit., p. 166.
- 51) DIDIER DE ROUSSILLON: Op. cit. p. 31.
- 52) OSCAR VON WERTHEIMER: Op. cit., p. 170.
- 53) LUIGI RUSSO: Op. cit., p. 249.
- 54) SALVADOR DE MADARIAGA: *De l'angoisse à la liberté*, p. 44, Paris, Calmann-Levy, 1954.
- 55) CORNELIU ZELEA CODREANU: *Pentru Legionari*, p. 242, idem.
- 56) VASILE MARIN: Op. cit., p. 237-38.
- 57) JEAN BARTHELEMY: *Structure et dimensions de la liberté*, p. 248, Paris, Ed. de l'Ecole, 1956.
- 58) MACHIAVEL: Op. cit., p. XI, idem.
- 59) MACHIAVEL: Op. cit., p. XV, idem.
- 60) CORNELIU ZELEA CODREANU: *Cărticica șefului de cuib*, p. 84, idem.
- 61) CORNELIU ZELEA CODREANU: Idem, p. 87, idem.
- 62) CORNELIU ZELEA CODREANU: Idem, p. 88, idem.
- 63) LUIGI RUSSO: Op. cit., p. 243, idem.
- 64) VASILE MARIN: Op. cit., p. 182.
- 65) TRAIAN BRAILEANU: Op. cit., p. 38.
- 66) LEARNED HARD: *L'esprit de liberté*, p. 312, La Colombe, 1957.

1. The first part of the paper is devoted to a general
 introduction of the subject and to a statement of the
 main results. The second part is devoted to the
 proof of the main results. The third part is devoted to
 some applications of the main results. The fourth part
 is devoted to some remarks and conclusions. The fifth
 part is devoted to some references. The sixth part
 is devoted to some acknowledgments. The seventh part
 is devoted to some conclusions. The eighth part
 is devoted to some references. The ninth part
 is devoted to some acknowledgments. The tenth part
 is devoted to some conclusions. The eleventh part
 is devoted to some references. The twelfth part
 is devoted to some acknowledgments. The thirteenth
 part is devoted to some conclusions. The fourteenth
 part is devoted to some references. The fifteenth
 part is devoted to some acknowledgments. The sixteenth
 part is devoted to some conclusions. The seventeenth
 part is devoted to some references. The eighteenth
 part is devoted to some acknowledgments. The nineteenth
 part is devoted to some conclusions. The twentieth
 part is devoted to some references. The twenty-first
 part is devoted to some acknowledgments. The twenty-
 second part is devoted to some conclusions. The twenty-
 third part is devoted to some references. The twenty-
 fourth part is devoted to some acknowledgments. The
 twenty-fifth part is devoted to some conclusions.

S'a tras din această Carte
475 exemplare în editie
obişnuită şi 25 exem-
plare în editie pen-
tru bibliofili, nu-
merotate dela 1
la 25 şi lega-
te în piele.

Es manuscrito.

Editura "CARPAȚII" anunță:

Au apărut:

- ISTORIA ROMANILOR DIN DACIA TRAIANA, de A. D. Xenopol, vol. I, II, III, și IV, 15 dol. USA.
- ISTORIA ROMANILOR DIN DACIA TRAIANA, de A. D. Xenopol, vol. I, II și IV, 9 dol. USA.
- ISTORIA LITERATURII ROMANE, de D. Murărașu, vol. I și II, 8 dol. USA.
- ISTORIA LITERATURII ROMANE, de D. Murărașu, vol. II, 3 dol. USA.
- POVESTI, de Ion Creanga, 4 dol. USA.
- NATIONALISMUL LUI EMINESCU, de D. Murărașu, 3 dol. USA.
- AMINTIRI DIN COPILARIE, de Ion Creanga, 3 dol. USA.
- DACIA, de Vasile Pârvan, 2 dol. USA.
- PRECURSORI, de Octavian Goga, 3 dol. USA.
- FRUMOASA CU OCHI VERZI, de J. N. Manzatti, ed. II, 3 dol. USA.
- RASCOALA, de Liviu Rebreanu, vol. I și II, 6 dol. USA.
- HAIDUCUL, de Bucura Dumbrava, roman, 4 dol. USA.
- POVESTI FARA TARA, de F. Bradescu, de N. Novac și N. S. Govora, nuvele, 3 dol. USA.
- POEME FARA TARA, de V. Posteuca, N. Novac, N. S. Govora, epuizat.
- UNIREA NATIONALA IN COMPLEXUL POLITIC EUROPEAN, de Pamfil Șeicaru, 3 dol. USA.
- DICTIONAR ROMAN-SPANIOL, de Prof. Ion Protopopescu. Rustica, 4 dol. USA; legat pânză, 5 dol. USA.
- CUIBURI DE LUMINA, poeme de V. Cărdu, 1,50 dol. USA.
- DIN CRUCEA PADURII, poeme de Ion Tolescu, 1,50 dol. USA.
- CAZUL IORGA MADGEARU, interview cu Dl. Horia Sima, 2 dol. USA.
- CORNELIU ZELEA CODREANU, Douazeci de ani dela moarte, de Gr. Manolescu, T. Popescu, 2 dol. USA.
- INSEMNARI ISTORICE IN JURUL UNIRII PRINCIPATELOR ROMANE SI A DOMNIEI LUI ALEXANDRU ION CUZA, de Archim. Stefan Lucaciu, 1,50 dol. USA.
- POARTA SINGURATATII, poeme de Alex. Silistreanu, 1,50 dol. USA.
- RAPSODIA IBERICA, de Aron Cotruș, 1 dol. USA.
- ICONAR, poeme de Ion Tolescu, 2 dol. USA.
- MOTA ȘI MARIN, douăzecisicinci de ani dela moarte, 3 dol. USA.
- Cărțile de mai sus se găsesc și în ediție pentru bibliofili, legate în piele și numerotate. Costul unui volum este de 10 dol. USA.